

ad ignem stetit, timore frigidus congelavit. Interrogatus ab ancilla, negavit Christum semel: interrogatus iterum, negavit: interrogatus tertio, negavit. Deo gratias, quia cessavit interrogatio: si non cessaret interrogatio, diu repeteretur negatio. Ergo posteaquam surrexit, tunc eos confirmavit, tunc facti sunt spiritales. Jam ergo non habebant peccatum? Spiritales Apostoli scribebant spiritales Epistolas, Ecclesiis mittebant: non habebant peccatum, hoc dicis. Non tibi credo, ipsos interrogo. Dicite, sancti Apostoli, posteaquam surrexit Dominus, et confirmavit vos Spiritu sancto misso de coelo, cessastis habere peccatum? Dicite nobis, obsecro. Audiamus, ne desperent peccatores, ne desinant rogare Deum, quia non sunt sine peccato. Dicite nobis. Ait unus ipsorum. Et quis? Quem Dominus amplius diligebat, et qui super pectus Domini discumbebat¹, et regni coelorum quod ructuaret secretum bibebat. Ipse cum interrogo: Habetis peccatum, annon? Respondet, et dicit: «Si dixerimus quia peccatum non habemus, nos ipsos decipimus, et veritas in nobis non est².» Joannes autem ille est, qui dixit: «In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum.» Videte quanta transcederat, ut perveniret ad Verbum. Talis ac tantus, qui volavit sicut aquila super nubes, qui mentis serenitate cernebat: «In principio erat Verbum.» Ipse dixit: «Si dixerimus quia peccatum non habemus, nos ipsos decipimus, et veritas in nobis non est. Si autem confessi fuerimus peccata nostra, fidelis et justus est, ut dimittat nobis peccata nostra, et mundet nos ab omni iniquitate.» Ergo orate.

¹ Joan. xiii, 23. — ² 1 Joan. 1, 8.

SERMO CXXXVI⁴.

Ineamdem lectionem Evangelii Joan. ix, De illuminatione cæci nati.

I. AUDIVIMUS lectionem sancti Evangelii, quam solemus: sed bonum est commoneri; bonum est ab oblivionis veterno memoriam renovare. Denique vetustissima lectio, quasi nova, nos delectavit. Cæcum a nativitate illuminavit Christus: quid miramini? Salvator est Christus: hoc reddidit beneficio, quod minus fecerat in utero. Quando autem ei oculos minus faciebat, non utique errabat; sed ad miraculum differebat. Dicitis forte. Unde scis? Ab ipso audivi: modo illud dixit: simul audivimus. Quando enim interrogaverunt eum Discipuli ejus, et dixerunt: «Domine, quis peccavit, iste aut parentes ejus, quoniam cæcus natus est?» Quid respondit, mecum audistis. «Neque hic peccavit, neque parentes ejus: sed ut ostendantur opera Dei in ipso².» Ecce quare differebat, quando minus oculos faciebat. Non fecit, quod faceret; non fecit, quod facturum se esse sciebat, quando oportebat. Nec arbitremini, fratres, parentes ejus nullum habuisse peccatum, aut ipsum non, quando natus est, contraxisse originale peccatum, propter quod peccatum remittendum parvuli baptizantur in remissionem peccatorum. Sed cæcitas illa non fuit propter pec-

⁴ Nunc primum publicatur ex veteri codice Colbertinae bibliothecæ notato 821. Habentur duo ejusdem Sermonis fragmenta in Bedæ seu Flori collectione. — ² Joan. ix, 2, 3.

catum parentum, non fuit propter peccatum ipsius; « Sed ut » manifestarentur opera Dei in ipso. » Omnes enim, quando nati sumus, peccatum originale traximus; et tamen non cæci nati sumus. Interroga diligenter, Et cæci nati sumus. Quis enim non cæcus natus est? sed in corde. Dominus autem Jesus, quia utrumque creaverat, utrumque curavit.

II. Vidistis cæcum istum oculis fidei, vidistis etiam ex cæco videntem: sed audistis errantem. In quo errabat cæcus iste, dico: primum quia Christum prophetam putabat, Dei Filium nesciebat. Deinde audivimus unam responsonem ipsius prorsus falsam: ait enim: « Scimus » quia peccatores Deus non exaudit¹. » Si peccatores Deus non exaudit, quam spem habemus? Si peccatores Deus non exaudit, ut quid oramus, et testimonium peccati nostri tusione pectoris dicimus? Ubi est certe ille Publicanus, qui cum Pharisæo ascendit in templum, et illo Pharisæo jactante, ventilante merita sua, ille stans longe, et oculis fixis in terra, et tundens pectus suum, confitebatur peccata sua. Et descendit iste, qui confitebatur peccata sua, justificatus de templo, magis quam ille Pharisæus². Certe peccatores Deus exaudit. Sed ille qui ista dixit, nondum laverat faciem cordis de Siloa. In oculis ejus præcesserat sacramentum: sed in corde nondum erat effectum gratiæ beneficium. Quando lavit faciem cordis sui cæcus iste? Quando eum Dominus foras missum a Judæis, intromisit ad se. Invenit enim eum, et dixit ei, sicut audivimus: « Tu credis in Filium Dei? » Et ille: « Quis est, Domine, ut credam in eum? » Certe jam videbat oculis: jam corde? Nondum. Expectate: modo videbit. Respondit ei Jesus: « Ego sum, qui loquor » tecum³. » Numquid dubitavit? Continuo faciem lavit. Loquebatur enim cum illo Siloa, « Quod interpretatur

¹ Joan. ix, 31. — ² Luc. xviii, 10. — ³ Joan. ix, 35-37.

» Missus. » Quis est missus, nisi Christus? Qui sæpe testatus est dicens: « Voluntatem facio Patris mei, qui me » misit. » Ergo ipse erat Siloa. Accessit corde cæcus, audivit, credidit, adoravit: faciem lavit, vidit¹.

III. Illi autem qui eum foras miserunt, cæci remanserunt, quandoquidem Domino calumniabantur, quia sabbatum erat, quando lutum fecit de sputo, et inunxit oculos cæci. Quando enim Dominus verbo curabat, aperte calumniabantur Judæi. Non enim sabbato operabatur aliquid, quando dicebat, et fiebat. Aperta calumnia erat: jubenti calumniabantur, loquenti calumniabantur: quasi ipsi per sabbatum non loquerentur. Possum dicere quia non solum per sabbatum, sed nullo die loquuntur, quoniam a veri Dei laudibus recesserunt. Tamen ut dixi, fratres, aperta calumnia erat. Dicebat Dominus homini: « Extende manum tuam²: » fiebat sanus, et calumniabantur quia per sabbatum curabat. Quid fecit? quid operatus est? quod onus tulit? Sed modo spuere in terram, lutum facere, et homini oculos inungere, operari est. Nemo dubitet, operari erat. Dominus sabbatum solvebat: sed non ideo reus. Quid est quod dixi: « Sabbatum solvebat? » Lux ipse venerat, umbras removebat. Sabbatum enim a Domino Deo præceptum est, ab ipso Christo præceptum, qui cum Patre erat, quando Lex illa dabatur: ab ipso præceptum est, sed in umbra futuri. « Nemo ergo vos judicet in cibo, aut potu, aut in parte » diei festi, aut neomeniæ, aut sabbatorum, quod est » umbra futurorum³. » Venerat quem venturum ista nuntiabant. Quid delectant umbræ? Judæi, aperite oculos: sol præsens est. « Nos scimus. » Quid scitis, o corde cæci? quid scitis? « Quia non est iste homo a Deo, qui

¹ Joan. ix, 34; v, 30, et vi, 38. — ² Matth. xii, 13. — ³ Coloss. ii, 16.

» Sic solvit sabbatum¹. » Sabbatum, miseri, sabbatum ipsum Christus prædicavit, quem dicitis non esse a Deo. Sabbatum carnaliter observatis, salivam Christi non habetis. Attendite in terra sabbati etiam salivam Christi, et intelligetis per sabbatum prophetatum Christum. Sed vos quia salivam Christi in terra super oculos vestros non habetis, ideo ad Siloam non venistis, et faciem non lavistis, et cæci remansistis, bono cæci ejus, imo jam non cæci nec carne, nec corde. Accepit in sputo lutum, inuncti sunt ejus oculi, accessit ad Siloam, lavit faciem, in Christum credidit, vidit, non remansit in illo iudicio valde terribili : « Ego in iudicium veni in hunc mundum, ut » qui non vident videant, et qui vident cæci fiant². »

IV. Magnus terror! « Ut qui non vident videant : » bene. Salvatoris officium est, professio medicinæ est, « Ut qui non vident, videant. » Quid est, Domine, quod addidisti, « Ut qui vident cæci fiant? » Si intelligamus, verissimum et rectissimum est. Quid est tamen, « Qui » vident? » Judæi sunt. Ergo vident? Secundum verba sua vident : secundum veritatem non vident. Quid est ergo, « vident? » Videre se putant, videre se credunt. Videre enim se credebant, quando contra Christum Legem defendebant. « Nos scimus : » ergo vident. Quid est, « Nos scimus, » nisi nos videmus? Qui est, « Quia homo » iste non est a Deo, quia sic solvit sabbatum? » Videntes sunt : quod Lex dicebat, legebant. Præceptum est enim, ut lapidaretur qui solveret sabbatum³. » Ideo istum dicebant non esse a Deo sed videntes cæci erant quia in iudicium venit in mundum ille iudex futurus vivorum et mortuorum⁴, Quare venit? « Ut qui non vident videant : » qui se non videre confitentur, illuminentur. « Et qui vident cæci fiant : » id est, qui cæcitatem suam non con-

¹ Joan. ix, 16 et 24. — ² Joan. ix, 39. — ³ Num. xv, 36. — ⁴ Florus ad Rom. xi.

fitentur, gravius obdurentur. Denique impletum est, « Qui vident cæci fiant : » Legis defensores, Legis tractatores, Legis doctores, Legis intellectores auctorem Legis crucifixerunt. O cæcitas! ipsa est quæ ex parte Israël facta est. Ut crucifigeretur Christus, et plenitudo gentium intraret, cæcitas ex parte Israël facta est¹. Quid est, « Ut qui non vident videant? » Ut plenitudo gentium intraret cæcitas ex parte Israël facta est. Totus orbis cæcus jacebat : sed venit ille, « Ut qui non vident videant, » et qui vident cæci fiant. » Ignoratus est a Judæis, crucifixus est a Judæis : de sanguine suo collyrium fecit cæcis. Duriores facti, cæci facti qui se jactabant videre lucem, crucifixerunt lucem. Quanta cæcitas! Lucem occiderunt : sed crucifixa lux cæcos illuminavit.

V. Audi videntem, qui cæcus erat. Ecce in quam crucem male offenderunt, qui cæcitatem suam medico confiteri noluerunt. Remanserat illis Lex. Quid facit Lex sine gratia? O miseri, quid fecit Lex sine gratia. Quid facit terra sine Christi saliva? Quid facit Lex sine gratia, nisi magis reos²? Quare? Quia Legis auditores et non factores, ac per hoc peccatores, prævaricatores. Mortuus est puer hospitæ hominis Dei, et missus est baculus per servum, et positus est super faciem ipsius, et non revixit³. Quid facit Lex sine gratia? Apostolus jam videns, jam ex cæco illuminatus, quid dicit? « Si enim data esset Lex » quæ posset vivificare, omnino ex Lege esset justitia. » Intendite : respondeamus, et dicamus : quid est quod dixit? « Si data esset Lex quæ posset vivificare, omnino » ex Lege esset justitia. » Si non poterat vivificare, ut quid data est? Secutus adjunxit : « Sed conclusit Scrip- » tura omnia sub peccato, ut promissio ex fide Jesu

¹ Rom. xi, 25. — ² Florus ad Galat. iii. — ³ 4 Reg. 17, 29.

» Christi daretur credentibus¹. » Promissio illuminationis, promissio dilectionis ex fide Jesu Christi, ut daretur credentibus, scriptura illa, id est, Lex, conclusit omnia sub peccato. Quid est, « Conclusit omnia sub peccato? Con- » cupiscentiam nesciebam, nisi Lex diceret: Non concu- » pisces². » Quid est, « Conclusit Scriptura omnia sub » peccato? » Fecit delictorem etiam prævaricatorem. Nam sanare non potuit peccatorem. Conclusit omnia sub peccato: sed qua spe? Spe gratiæ, spe misericordiæ. Accipisti Legem; facere voluisti, non potuisti: a superbia cecidisti, languorem tuum vidisti. Curre ad medicum, lava faciem. Opta Christum, confitere Christum, crede in Christum: accedit spiritus litteræ, et eris salvus. Nam si Spiritum litteræ detrahas, littera occidit: si occidit, ubi spes? Spiritus autem vivificat³.

VI. Accipiat ergo Giezi servus Elisæi baculum, tanquam Legem acceperit servus Dei Moyses. Accipiat baculum, accipiat, currat, præcedat, præveniat, baculum super faciem pueri mortui ponat. Et factum est: accepit, cucurrit, baculum super faciem pueri mortui posuit. Sed ut quid, cui baculum? Si data esset Lex quæ posset vivificare, puer resuscitatus esset baculo: sed quia conclusit Scriptura omnia sub peccato, adhuc jacet mortuus. Sed quare conclusit omnia sub peccato? Ut promissio ex fide Jesu Christi daretur credentibus. Veniat ergo Elisæus, qui misit baculum per servum ad convincendum mortuum: veniat ipse, ipse veniat, ipse hospitium mulieris introeat, ascendat ad puerum, inveniat mortuum, conformet se membrum mortui, non mortuus, sed vivus. Hoc enim fecit: faciem super faciem, oculos super oculos, manus super manus, vestigia super pedes posuit, coarctavit se, contraxit se, cum magnus esset parvum se fecit. Contraxit se; ut ita dicam,

¹ Galat. III, 21, 22. — ² Rom. VII, 7. — ³ 2 Cor. III, 6.

minoravit se. « Quia cum in forma Dei esset, exinanivit » se, formam servi accipiens¹. » Quid est: Conformavit se vivus mortuo? Quid sit, quæritis? Apostolum audite: « Misit Deus Filium suum². » Quid est: Conformavit se mortuo? Hoc dicat, sequatur, et ipse dicat: « In simili- » tudinem carnis peccati. » Hoc est conformare se mortuo vivum: venire ad nos in similitudinem carnis peccati, non in carne peccati. Mortuus jacebat in carne peccati, conformavit se illi similitudo carnis peccati. Mortuus est enim qui quare moreretur non habebat. Mortuus est in mortuis solus liber; quoniam universa caro hominum erat utique caro peccati. Quomodo revivisceret, nisi ille qui non habebat peccatum conformans se mortuo, veniret in similitudinem carnis peccati? O Domine Jesu, passe pro nobis, non pro te, non habens culpam, et sustinens poenam, ut et culpam solvas et poenam.

SERMO CXXXVII³.

In Evangelii Joan. caput x. De pastore, et mercenario, et fure.

I. Non ignorat fides vera, charissimi, et ita vos didicisse novimus, docente Magistro de coelo, in quo spem vestram posuistis, quia Dominus noster Jesus Christus, qui jam pro nobis passus est et resurrexit, caput est Ecclesiæ, et est corpus ejus Ecclesia, et in ejus corpore unitas membrorum et compago charitatis, tanquam sanitas existit.

¹ Philip, II, 6. — ² Rom. VIII, 3. — ³ Alias XLIX de verbis Domini.